

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

**privind confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare noi în
circumscripția electorală uninominală nr. 38 din 15 martie 2020 și
validarea unui mandat de deputat ales**

(Sesizarea nr. 46e/2020)

CHIȘINĂU

24 martie 2020

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 20 martie 2020,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea Comisiei Electorale Centrale referitoare la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, din 15 martie 2020 și validarea unui mandat de deputat ales, depusă la Curtea Constituțională pe 20 martie 2020, în baza articolelor 62, 69 alin. (1) și 135 alin. (1) lit. e) din Constituție, articolelor 65 alin. (4) și 100 alin. (1) din Codul electoral în redacția care era în vigoare până la adoptarea Legii nr. 113 din 15 august 2019, articolelor 4 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 4 alin. (1) lit. e) și 38 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale.

2. În ședința publică a Curții, sesizarea a fost susținută de către dl Maxim Lebedinschi, secretarul Comisiei Electorale Centrale. De asemenea, la ședința Curții a participat dl Vasile Bolea, reprezentant al Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

ÎN FAPT

3. Pe 1 decembrie 2018 a expirat mandatul Parlamentului ales pe 30 noiembrie 2014. Astfel, în conformitate cu articolul 83 alin. (2) din Codul electoral, Parlamentul Republicii Moldova a stabilit, prin Hotărârea nr. 197 din 27 iulie 2018, data desfășurării alegerilor parlamentare (*i.e.* 24 februarie 2019).

4. Pe 24 februarie 2019, în Republica Moldova au avut loc alegerile parlamentare în baza sistemului de vot mixt (proporțional și majoritar), într-o circumscripție națională și în 51 de circumscripții uninominale.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

5. Pe 9 martie 2019, prin Hotărârea nr. 4, Curtea Constituțională a confirmat rezultatele alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 24 februarie 2019, cu validarea mandatelor deputaților aleși.

6. Pe 15 august 2019, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 113 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care a fost modificat și completat Codul electoral al Republicii Moldova. Scopul legii a fost de a modifica sistemul electoral în cadrul alegerilor parlamentare prin înlocuirea sistemului electoral mixt cu sistemul electoral proporțional. Potrivit prevederilor Art. VI din legea menționată, în cazul în care mandatul unui deputat ales într-o circumscripție uninominală se declară vacant cu cel puțin 180 de zile până la expirarea mandatului Parlamentului de legislatură a X-a, se vor organiza alegeri parlamentare parțiale, care se vor desfășura în conformitate cu legislația în vigoare până la data adoptării acelei legi, cu excepția raporturilor juridice referitoare la obligativitatea prezentării certificatelor de integritate privind agitația electorală și documentele de identificare a alegătorului, care vor fi reglementate de legislația în vigoare, aplicată în modul corespunzător.

7. Prin Hotărârea nr. 198 din 20 decembrie 2019, Parlamentul Republicii Moldova a luat act de cererea de demisie a dlui Alexandru Botnari, deputat ales în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, din partea Partidului Democrat din Republica Moldova, și a declarat vacant un mandat de deputat pentru această circumscripție electorală uninominală.

8. Prin Hotărârea nr. 3455 din 27 decembrie 2020, Comisia Electorală Centrală a stabilit pentru data de 15 martie 2020 desfășurarea alegerilor parlamentare noi pentru funcția de deputat în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

[...]”

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

„(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPȚIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

(2) Parlamentul este compus din 101 deputați.”

Articolul 61

Alegerea Parlamentului

„(1) Parlamentul este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Modul de organizare și de desfășurare a alegerilor este stabilit prin lege organică.

(3) Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului precedent.”

Articolul 62

Validarea mandatului de deputat

„Curtea constituțională, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, hotărăște validarea mandatului de deputat sau nevalidarea lui în cazul încălcării legislației electorale.”

Articolul 69

Mandatul deputaților

„(1) Deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării.

[...].”

Articolul 135

Atribuțiile [Curții Constituționale]

„(1) Curtea Constituțională:

[...]

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;

[...].”

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

10. Prevederile relevante ale Codului electoral, adoptat prin Legea nr. 1381 din 21 noiembrie 1997 (în redacția până la adoptarea Legii nr. 113 din 15 august 2019), sunt următoarele:

Articolul 65

Totalizarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

„(1) În cazul efectuării alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale generale și a referendumului republican, în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, Comisia Electorală Centrală întocmește, în termen de 5 zile, un proces-verbal care conține:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare;
- f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral (pentru fiecare opțiune privind întrebările supuse referendumului republican);
- h) numărul total de voturi valabil exprimate;
- i) numărul buletinelor de vot tipărite.

(2) În cazul alegerilor parlamentare în circumscripția națională, al alegerilor prezidențiale și referendumurilor republicane, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe țară în ansamblu într-un proces-verbal, care este semnat de membrii Comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor. În cazul alegerilor parlamentare în circumscripții uninominale, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe fiecare circumscripție uninominală în baza proceselor-verbale de totalizare ale consiliilor electorale de circumscripție respective. Copiile proceselor-verbale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, la solicitarea acestora.

(3) În cazul dezacordului cu rezultatele preliminare ale votării, până la confirmarea rezultatelor de către instanțele abilitate, concurenții electorali pot solicita acestor instanțe să dispună renumărarea voturilor. Renumerarea poate fi dispusă de instanța abilitată cu confirmarea rezultatelor alegerilor pentru motive întemeiate ce afectează rezultatele votării și distribuirea mandatelor și va avea loc în cel mult 7 zile calendaristice de la data adoptării hotărârii privind renumărarea voturilor. Renumerarea se efectuează de către aceleași organe electorale, substituindu-se organele electorale vinovate de fraudă, procedura generală a renumărării fiind aprobată prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

(4) Actele menționate la alin.(2) vor fi prezentate Curții Constituționale, în cazul alegerilor Parlamentului și pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, pentru confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor deputaților și a mandatului de Președinte al Republicii Moldova.”

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

Articolul 97

Alegerea deputatului în Parlament în circumscripția uninominală

„(1) Candidatul pentru funcția de deputat în Parlament în circumscripția uninominală se consideră ales dacă a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate.

(2) Dacă mai mulți candidați au acumulat un număr egal de voturi, consiliul electoral de circumscripție stabilește învingătorul prin tragere la sorți, consemnând faptul respectiv într-un proces-verbal.”

Articolul 99

Atribuirea mandatelor obținute în circumscripția uninominală

„(1) După primirea din toate secțiile de votare dintr-o circumscripție uninominală a proceselor-verbale ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, în care sunt indicate rezultatele numărării voturilor, consiliul electoral de circumscripție totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare candidat, pentru a stabili cine a fost ales.

(2) Comisia Electorală Centrală atribuie mandatele candidaților aleși în circumscripții uninominale.

(3) Dacă candidatul ales în circumscripția uninominală a fost ales și pe lista de partid în circumscripția națională, se consideră că a fost ales doar în circumscripția uninominală și nu va fi luat în calcul la atribuirea mandatelor în baza listei de partid.”

Articolul 100

Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor
de către Curtea Constituțională

„(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 24 de ore după totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65 și listele deputaților aleși.

(2) În termen de 5 zile după primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.

(3) Curtea Constituțională infirmă rezultatele alegerilor și în cazul în care, după desfășurarea alegerilor parțiale, nu a fost ales numărul de cel puțin 2/3 de mandate de deputat.”

Articolul 101

Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

„(1) Procesul-verbal cu privire la rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor, și hotărârea privind validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate de deputat se transmit de Curtea Constituțională Parlamentului în termen de 2 zile de la adoptare. Copiile actelor menționate și listele candidaților supleanți confirmate se transmit și Comisiei Electorale Centrale.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

(2) În cazul în care Curtea Constituțională confirmă legalitatea alegerilor în cel puțin 2/3 din circumscripțiile uninominale, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.

(3) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.”

Articolul 103
Alegeri parțiale

„(1) În cazul în care, în urma alegerilor parlamentare în circumscripția uninominală nu a fost ales un deputat, inclusiv în cazul stipulat la art. 89 alin. (3), Comisia Electorală Centrală organizează, în termen de 2 săptămâni, alegeri parțiale în circumscripția uninominală respectivă.

(2) Mandatul deputatului ales va dura până la expirarea mandatului general al Parlamentului.”

Articolul 105
Alegeri noi

„(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nule sau funcția de deputat a devenit vacantă, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nule, dar nu mai târziu decât peste 3 luni de la această dată.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul în care după alegerile parțiale nu au fost validate mandatele a cel puțin 2/3 din deputații aleși pe circumscripții uninominale.

(3) Dacă vacanța funcției de deputat a apărut în ultimele 6 luni de până la expirarea mandatului Parlamentului, alegeri noi în circumscripțiile uninominale neocupate nu se organizează.

(4) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 113 din 15 august 2019 pentru modificarea unor acte legislative sunt următoarele:

„**Articolul VI.** – În cazul în care mandatul unui deputat ales într-o circumscripție uninominală se declară vacant cu cel puțin 180 de zile până la expirarea mandatului Parlamentului de legislatura a X-a, se vor organiza alegeri parlamentare parțiale, care se vor desfășura în conformitate cu legislația în vigoare până la data adoptării prezentei legi, cu excepția raporturilor juridice privind obligativitatea prezentării certificatelor de integritate, privind agitația electorală și documentele de identificare a alegătorului, care vor fi reglementate de legislația în vigoare, aplicată în modul corespunzător.”

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională sunt următoarele:

Articolul 4
Atribuțiile [Curții Constituționale]

„(1) Curtea Constituțională:

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPȚIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

[...]

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și [...] validează mandatele deputaților;

[...].”

ÎN DREPT

13. Din conținutul sesizării, Curtea observă că aceasta vizează confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, precum și validarea unui mandat de deputat ales.

A. Competența Curții Constituționale

14. Potrivit articolelor 135 alin. (1) lit. e) din Constituție, 4 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 4 alin. (1) lit. e) și 38 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare și validarea mandatelor deputaților aleși țin de competența Curții Constituționale.

15. Curtea reține că, potrivit articolului 65 alin. (2) din Codul electoral, în cazul alegerilor parlamentare desfășurate în circumscripțiile electorale uninominale, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele votului pentru fiecare circumscripție uninominală în baza proceselor-verbale de totalizare ale consiliilor electorale de circumscripție respective.

16. Conform articolelor 65 alin. (4) și 100 alin. (1) din Cod, Comisia Electorală Centrală îi prezintă Curții Constituționale, în termen de 24 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, actele menționate și listele deputaților aleși, în vederea confirmării rezultatelor alegerilor și a validării mandatelor deputaților aleși.

17. În continuare, articolul 100 alin. (2) din Codul electoral stabilește că în termen de 5 zile după primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă legalitatea alegerilor. De asemenea, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși.

18. Articolul 135 alin. (1) lit. e) din Constituție și articolul 102 din Codul electoral îi conferă Curții Constituționale competența anulării alegerilor într-o anumită circumscripție doar în cazurile în care în procesul electoral, în ziua alegerilor și/sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor.

19. Sub acest aspect, Curtea a menționat, în jurisprudența sa, că în timpul unei campanii electorale pot avea loc încălcări, dar valabilitatea alegerilor depinde de amploarea neregulilor constatate de către autoritățile statului. În

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

acest context, Curtea a reținut că: (1) anularea alegerilor poate să intervină numai în cazul în care votarea și constatarea rezultatelor au avut loc prin fraudă; (2) nu orice fraudă din procesul electoral este echivalentă cu fraudarea alegerilor, ci numai fraudă care este de natură să influențeze rezultatele alegerilor; (3) cererea de anulare a alegerilor trebuie motivată și însoțită de dovezile pe care se bazează (HCC nr. 29 din 9 decembrie 2014, §§ 72-73).

20. De asemenea, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat într-un caz relevant că, pentru a anula rezultatele alegerilor într-o circumscripție electorală, Curtea Constituțională trebuie să stabilească dacă presupusele încălcări au existat în realitate și, în eventualitatea unui răspuns afirmativ, dacă acestea au fost suficient de grave pentru a influența rezultatele alegerilor în măsura în care să facă imposibilă stabilirea opiniei electoratului în această circumscripție (*Kerimli și Alibeyli v. Azerbaidjan*, 10 ianuarie 2012, § 38).

21. Astfel, Curtea constată că, în conformitate cu prevederile constituționale și legale menționate, ea este competentă să examineze respectarea procedurii de organizare și de desfășurare a alegerilor parlamentare noi din data de 15 martie 2020, să confirme sau să infirme rezultatele acestora în circumscripția electorală uninominală nr. 38, precum și să valideze mandatul de deputat ales. De asemenea, Curtea are competența să dispună renumărarea voturilor, atunci când constată că există motive întemeiate care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatului.

22. Prin urmare, având în vedere materialele prezentate de către Comisia Electorală Centrală, Curtea va examina dacă alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 s-au desfășurat în conformitate cu prevederile constituționale.

B. Confirmarea legalității alegerilor parlamentare noi pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38 și validarea unui mandat de deputat ales

1. Rezultatele prezentate de către Comisia Electorală Centrală

23. Comisia Electorală Centrală i-a prezentat Curții Constituționale actele necesare în vederea confirmării rezultatelor alegerilor parlamentare noi și validării mandatului de deputat ales conform rezultatelor alegerilor în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, din 15 martie 2020.

24. În baza procesului-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor întocmit de consiliul electoral de circumscripție, Comisia Electorală Centrală, prin Hotărârea nr. 3840 din 20 martie 2020, i-a atribuit dlui Ștefan Gațcan mandatul de deputat în Parlamentul Republicii Moldova ales din partea Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPȚIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

Moldova”, în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020.

25. De asemenea, prin Hotărârea nr. 3841 din 20 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a aprobat raportul cu privire la rezultatele alegerilor parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38 din 15 martie 2020.

26. În cadrul ședinței publice, Curtea a constatat că Hotărârile nr. 3840 și nr. 3841, adoptate de Comisia Electorală Centrală, nu au fost contestate la Curtea de Apel Chișinău în termenul prevăzut de lege.

2. Aprecierea Curții

- Cu privire la anularea înregistrării unui concurent electoral

27. Prin Hotărârea nr. 17 din 7 februarie 2020, Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hâncești, l-a înregistrat pe dl Vitalie Balinschi în calitate de candidat la alegerile parlamentare noi din această circumscripție din partea Partidului politic „Șor”.

28. Pe 3 februarie 2020, Partidul Liberal a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare nr. CEC-7/6985, în care a menționat că Partidul politic „Șor” a întreprins, în cadrul desfășurării campaniei electorale, acțiuni care pot fi calificate ca mită electorală. În acest sens, autorul sesizării i-a solicitat Comisiei să verifice legalitatea acestor acțiuni.

29. Prin Hotărârea nr. 3791 din 4 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a admis sesizarea și a constatat că Partidul politic „Șor” a organizat transportarea alegătorilor și a folosit fonduri financiare și materiale nedeclarate în cadrul alegerilor parlamentare noi. În acest context, Comisia i-a solicitat Curții de Apel Chișinău să anuleze înregistrarea dlui Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova și, totodată, a sesizat Procuratura Generală.

30. Prin Hotărârea din 10 martie 2020, Curtea de Apel Chișinău a respins ca nefondată acțiunea în obligare depusă de Comisia Electorală Centrală. În motivarea hotărârii, instanța de apel a menționat că anularea înregistrării dlui Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova reprezintă o măsură disproporționată în raport cu încălcările constatate de către Comisie. Comisia Electorală Centrală a formulat un recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2020.

31. Prin Decizia irevocabilă din 13 martie 2020, dosarul nr. 3ra-526/20, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul formulat de Comisie și a obligat Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hâncești, să emită o hotărâre de anulare a înregistrării dlui Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

32. În scopul executării acestei Decizii, pe 13 martie 2020 Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hâncești, a adoptat Hotărârea nr. 45, prin care a anulat înregistrarea dlui Vitalie Balinschi.

33. Cu privire la anularea înregistrării dlui Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Curtea reamintește că, în jurisprudența sa, ea a reținut că **hotărârile judecătorești irevocabile cu privire la actele și la acțiunile/inacțiunile organelor electorale sau la acțiunile concurenților electorali se bucură de autoritatea lucrului judecat**. Astfel, Curtea nu poate decât să manifeste deferință față de considerentele acestor hotărâri judecătorești. Ea **nu este competentă să se pronunțe în privința pertinentei și a concludenței probelor administrate în procesele judiciare care au avut ca obiect examinarea legalității actelor și a acțiunilor organelor electorale sau a acțiunilor concurenților electorali** (a se vedea HCC nr. 4 din 9 martie 2019, § 18). A proceda altfel ar însemna substituirea de către Curtea Constituțională a autorităților statului, a căror competență este stabilită prin lege (a se vedea HCC nr. 34 din 13 decembrie 2016, § 19).

- Cu privire la pretinsa finanțare ilegală a campaniei electorale

34. Pe 27 februarie 2020, Partidul politic „Șor” a depus la Comisia Electorală Centrală contestația nr. CEC-10APN/1, în care a susținut că Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a finanțat ilegal campania electorală a dlui Ștefan Gațcan, candidat din partea partidului la alegerile parlamentare noi din municipiul Hâncești, a utilizat abuziv resurse administrative și a mituit alegătorii. În acest sens, Partidul politic „Șor” i-a solicitat Comisiei să verifice legalitatea finanțării campaniei electorale a candidatului, să anuleze înregistrarea domnului Ștefan Gațcan în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, să-l lipsească pe candidat de alocații de la bugetul de stat pe un termen de un an și să sesizeze organele de investigație.

35. Prin Hotărârea nr. 3792 din 4 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a respins contestația ca nefondată în partea referitoare la finanțarea campaniilor electorale și utilizarea abuzivă a resurselor administrative de către concurentul electoral Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și candidatul Ștefan Gațcan. Totodată, Comisia a trimis contestația Procuraturii Anticorupție în partea referitoare la posibila existență a infracțiunii de corupere a alegătorilor. Pe 7 martie 2020, Partidul politic „Șor” a contestat Hotărârea Comisiei Electorale Centrale la Curtea de Apel Chișinău, solicitând anularea acesteia.

36. Prin Hotărârea din 11 martie 2020, Curtea de Apel Chișinău a respins ca nefondată acțiunea depusă de către Partidul politic „Șor”. În motivarea hotărârii sale, instanța de apel a menționat că anularea înregistrării domnului Ștefan Gațcan în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

Republicii Moldova reprezintă o măsură disproporționată. Pe 13 martie 2020, Partidul politic „Șor” a depus recurs împotriva hotărârii instanței de apel.

37. Prin Încheierea irevocabilă din 13 martie 2020, dosarul nr. 3ra-530/20, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ca fiind inadmisibil. În acest context, **Curtea nu va devia de la concluziile sale de la § 33 supra.**

38. Cu privire la pretinsa corupere a alegătorilor, Curtea observă că, prin Hotărârea nr. 3792 din 4 martie 2020, Comisia Electorală Centrală i-a trimis Procuraturii Anticorupție contestația Partidului politic „Șor” pentru a verifica dacă există bănuială rezonabilă despre comiterea infracțiunii de corupere a alegătorilor.

39. Sub acest aspect, Curtea reține că eventuala investigare a faptelor de corupere a alegătorilor (*in rem*) sau chiar eventuala formulare a unei învinuiri în privința candidatului a cărui validare se solicită (*in personam*) nu reprezintă impedimente legale pentru validarea mandatului de deputat. De altfel, articolul 13 alin. (2) lit. c) teza I din Codul electoral prevede că nu pot fi alese persoanele care sunt condamnate la închisoare (privațiune de libertate) **prin hotărâre judecătorească definitivă** și își execută pedeapsa în instituții penitenciare, precum și persoanele care au **antecedente penale nestinse** pentru infracțiuni săvârșite cu intenție.

40. Prin urmare, susținerile privind comiterea infracțiunii de corupere a alegătorilor ca motiv de invalidare a mandatului de deputat al dlui Gațcan Ștefan nu pot fi reținute atât timp cât nu există o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare pentru aceste fapte.

41. Pe de altă parte, Curtea reamintește că condițiile de eligibilitate trebuie îndeplinite de către candidat atât înainte de alegeri, cât și pe tot parcursul exercitării mandatului. De altfel, dacă asemenea restricții îi sunt impuse candidatului ele trebuie respectate *a fortiori* de titularul funcției. În acest sens, Curtea a reținut că în cazul în care după validarea rezultatelor alegerilor, în timpul mandatului, se va constata unul din cazurile de ineligibilitate prevăzute de Codul electoral, inclusiv condamnarea prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, persoana se va afla în incompatibilitate absolută cu calitatea de deputat în Parlament, mandatul acesteia încetând de drept (a se vedea HCC nr. 2 din 20 ianuarie 2015, §§ 128 și 133).

- Cu privire la desfășurarea alegerilor în contextul situației epidemiologice cauzate de virusul COVID-19

42. Pe 11 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a emis circulara nr. 8/2068, prin care a solicitat birourilor electorale să întreprindă un șir de măsuri cu privire la prevenirea contaminării cu virusul COVID-19.

43. Pe 14 martie 2020, cu o zi înainte de alegeri, Blocul electoral UNIREA a depus un demers la Comisia Electorală Centrală prin care a

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

solicitat, *inter alia*, anularea alegerilor parlamentare noi din circumscripția nr. 38, municipiul Hâncești. În motivarea demersului, Blocul electoral UNIREA a menționat că această măsură este necesară, deoarece Comisia națională extraordinară de sănătate publică a constatat, prin Hotărârea nr. 7 din 13 martie 2020, gradul de alertă Cod roșu la nivel național în legătură cu situația epidemiologică prin infecția cu virusul COVID-19. De asemenea, autorii demersului au notat că în satul Bălceana, municipiul Hâncești, a fost confirmat cel puțin un caz de infecție cu virusul COVID-19.

44. Pe 14 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a solicitat opiniile Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și a Consiliului Suprem de Securitate cu privire la posibilitatea anulării sau suspendării alegerilor din 15 martie 2020.

45. Prin Hotărârea nr. 55 din 17 martie 2020, Parlamentul Republicii Moldova a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru perioada 17 martie – 15 mai 2020.

46. Pe 24 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a răspuns demersului depus de către Blocul electoral UNIREA, menționând că prevederile articolului 4 alin. (2) din Legea nr. 212 din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război stabilesc că în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, instituite pe întreg teritoriul țării, nu se admite modificarea Constituției, precum și desfășurarea alegerilor autorităților publice centrale și locale și a referendumurilor republicane și locale. În acest sens, având în vedere faptul că starea de urgență pe întreg teritoriul țării a fost declarată de Parlament pe 17 martie 2020 (a se vedea § 45 *supra*), Comisia a notat că nu există o bază legală pentru anularea sau suspendarea alegerilor parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hâncești.

47. Curtea reține că a menționat în jurisprudența sa că unul din elementele esențiale ale statului de drept, în general, și ale sistemului electoral, în special, îl constituie dreptul de vot. Cu toate acestea, dreptul de vot nu face parte din categoria drepturilor absolute (HCC nr. 15 din 16 iunie 2015, § 48). Autoritățile statului dispun de o marjă de discreție în acest domeniu. Astfel, pentru a limita dreptul la vot al cetățenilor autoritățile trebuie să aibă, în primul rând, o bază normativă – conform articolului 54 alin. (2) din Constituție, **exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege.**

48. Curtea observă că atât Codul electoral, cât și Legea nr. 212 din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război nu conțin prevederi care permit anularea sau suspendarea alegerilor parlamentare în cazul în care autoritățile statului constată gradul de alertă Cod roșu la nivel național în legătură cu situația epidemiologică.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIPTIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

- Cu privire la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare noi

49. Curtea observă că în procesul alegerilor parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, și la numărarea voturilor exprimate nu au fost constatate încălcări ale Codului electoral, probate în modul stabilit de legislația electorală, de natură să influențeze rezultatele votării și atribuirea mandatului în această circumscripție.

50. Prin urmare, Curtea confirmă că, pe 15 martie 2020, în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, deputatul Parlamentului Republicii Moldova a fost ales în conformitate cu prevederile legislației electorale.

- Cu privire la validarea mandatului de deputat ales în circumscripția electorală uninominală

51. Potrivit articolului 97 din Codul electoral, candidatul la funcția de deputat în Parlament în circumscripția uninominală se consideră ales dacă a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate. Dacă mai mulți candidați au acumulat un număr egal de voturi, consiliul electoral de circumscripție stabilește învingătorul prin tragere la sorți, consemnând faptul respectiv într-un proces-verbal.

52. Prin Hotărârea nr. 3840 din 20 martie 2020, Comisia Electorală Centrală a atribuit mandatul de deputat în Parlamentul Republicii Moldova dlui Ștefan Gațcan, ales din partea Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești, la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020.

53. Potrivit informațiilor prezentate de către Comisia Electorală Centrală, candidatul înregistrat de către consiliul electoral de circumscripție îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a candida la funcția de deputat.

54. Potrivit articolului 62 din Constituție, Curtea Constituțională hotărăște validarea mandatului de deputat sau nevalidarea lui în cazul încălcării legislației electorale. Până la data examinării în ședință a chestiunii validării mandatului de deputat nu au fost prezentate constatări privind încălcarea de către acesta a condițiilor prevăzute de lege.

55. Așadar, Curtea va valida mandatul de deputat al domnului Ștefan Gațcan ales în Parlamentul Republicii Moldova în cadrul alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. e) și 140 din Constituția Republicii Moldova, 4 alin. (1) lit. e) și 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 4 alin. (1) lit. e), 61 alin. (1), 62 lit. d) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PARLAMENTARE NOI ÎN CIRCUMSCRIȚIA ELECTORALĂ UNINOMINALĂ
NR. 38 DIN 15 MARTIE 2020 ȘI VALIDAREA UNUI MANDAT DE DEPUTAT ALES

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se confirmă rezultatele* alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 desfășurate în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești.

2. *Se validează mandatul* de deputat al domnului Ștefan Gațcan, candidat din partea Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, ales în Parlamentul Republicii Moldova în cadrul alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 desfășurate în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hâncești.

3. *Se transmite* prezenta hotărâre Parlamentului Republicii Moldova și Comisiei Electorale Centrale.

4. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

*Chișinău, 24 martie 2020
HCC nr. 8
Dosarul nr. 46e/2020*